

Dr. Av. **ALINA GORGHIU**

(coordonator)

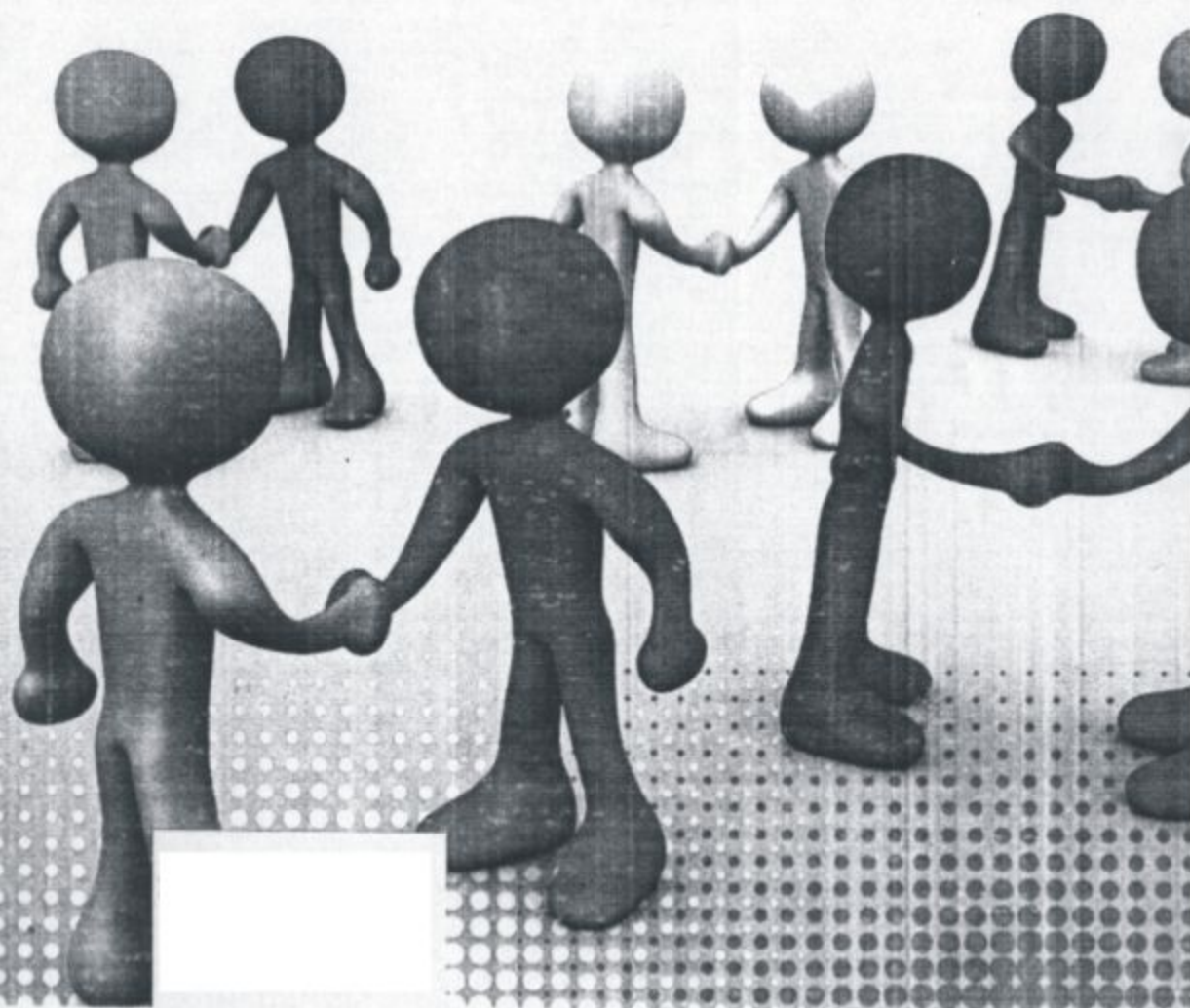
Dr. **NICOLAE BOGDAN CODRUȚ STĂNESCU**

Dr. Av. **MANUELA SÎRBU**

MIHAI MUNTEANU • ION DEDU • CIPRIAN FRANDEȘ

MEDIEREA

Oxigen pentru o societate modernă

Editat de S.C. Universul Juridic S.R.L.

Copyright © 2011, S.C. Universul Juridic S.R.L.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al S.C. Universul Juridic S.R.L.

NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOȚIT DE SEMNĂTURA ȘI ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL ULTIMEI COPERTE.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Medierea : oxigen pentru afaceri / coord.: lect. univ. dr. av. Alina Gorghiu ; dr. Nicolae Bogdan Codruț Stănescu, lect. univ. drd. av. Manuela Sirbu, Mihai Munteanu, Ion Dedu ; ed. îngrijită de George Vladimir Duhan și Diana Mihaela Lazăr. - București : Universul Juridic, 2011

Bibliogr.

ISBN 978-973-127-552-9

I. Gorghiu, Alina (coord.)

II. Stănescu, Nicolae Bogdan Codruț

III. Sirbu, Manuela

IV. Munteanu, Mihai

V. Dedu, Ion

VI. Duhan, George Vladimir (ed.)

VII. Lazăr, Diana Mihaela (ed.)

316.472.3

REDACȚIE:

tel./fax: **021.314.93.13**

tel.: **0732.320.665**

e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL

telefon: **021.314.93.15; 0726.990.184**

DISTRIBUȚIE:

tel./fax: **021.314.93.16**

e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

**COMENZI ON-LINE,
CU REDUCERI DE PÂNĂ LA 15%**

Capitolul I

Medierea în România

1.1.

Cadrul legal

1.1.1. Medierea în dreptul intern

Societatea românească modernă, al cărei sistem democratic se află încă la început, a înregistrat o creștere fără precedent în ceea ce privește numărul, complexitatea și gravitatea litigiilor și al conflictelor, indiferent că ne referim la conflictele dintre persoanele fizice, la conflictele dintre persoanele juridice sau la cele mixte.

Sistemul de justiție din România se confruntă cu probleme financiare și de resurse umane, descentralizarea deciziilor administrativ-financiare și raționalizarea cheltuielilor fiind o necesitate. Puterea judecătorească are nevoie, pe lângă modificările aduse de noile coduri, de o gestionare eficientă a resurselor umane și materiale (aceasta în contextul în care în anul 2010 au fost peste 4.000.000 de dosare pe rolul instanțelor, gestionate cu o schemă de personal de la nivelul anului 1989).

În acest context, utilizarea metodelor alternative de soluționare a disputelor a devenit imperios necesară, fiind o prioritate pentru asigurarea eficienței justiției, sufocată în această perioadă de numărul deosebit de mare de dosare. Costurile antrenate de către stat cu privire la aceste procese pot fi mult diminuate prin consolidarea profesiilor care oferă alternative justiției statale (mediere sau arbitraj).

Medierea, prin care s-ar asigura un plus de descentralizare și flexibilitate pentru sistemul de drept românesc, nu este o activitate

nou apărută în România, dar scopul ei este de a favoriza o justiție mai flexibilă și puțin costisitoare, precum și degrevarea instanțelor de cauzele minore. Orice persoană care a fost parte într-un proces (penal, civil, comercial etc.) cunoaște faptul că acesta implică, în cele mai multe cazuri, resurse pecuniare considerabile și timp pierdut în instanțe. Resursele pecuniare vizează nu doar onorariul avocaților sau taxele de timbru, ci și sumele de bani necesare deplasărilor la termenele de judecată. La acestea se adaugă stresul pe care birocratizarea excesivă îl cauzează părților.

1.1.2. Reglementarea medierii în România

Despre mediere s-au elaborat sute de teorii, mai mult sau mai puțin științifice, mai mult sau mai puțin legale, dar toate unite de un scop comun esențial: stingerea disputelor, conflictelor, diferendelor, neînțelegerilor etc.

Asupra terminologiei s-a declanșat un război lingvistic fără precedent, fiecare grup de teorii încercând să-și aroge prerogativele de titular al esenței conceptului, fără ca, până în prezent, acest statut să fie recunoscut vreuneia dintre ele.

La nivel mondial, medierea este un concept instituționalizat și reglementat, cu implicații în cele mai diverse și mai complexe, chiar dificile tipuri de conflicte sau dispute, pornind de la neînțelegerile cu consecințe materiale și juridice interumane și până la conflictele armate din zonele de notorietate, ca de exemplu Fâșia Gaza, Angola etc.

Constatăm așadar că noțiunea și conceptul de mediere a rezonat pozitiv în conștiința umană, primind un grad de încredere substanțial, mult mai mare decât cel atribuit personalităților politice publice și instituțiile de stat.

De altfel, din punct de vedere istoric, medierea este identificată de unele studii sociologice odată cu apariția formelor primitive de socializare, ceea ce înseamnă că, medierea se desprinde direct din

nevoia omului de a se înțelege cu semenii săi, prin mijloacele care țin de folosirea inteligenței sale superioare, a liberului arbitru, a intelectului și rațiunii, utilizând exclusiv comunicarea, fie ea verbală, nonverbală sau paraverbală.

Așadar, reglementarea conceptului și organizarea sa legală au reprezentat o necesitate, o trebuință socială, izvorâtă ca o adevărată comandă socială din chiar mediul social unde, recrudescența și multiplicarea dramatică a tuturor tipurilor de dispute/conflicte a reprezentat în permanență o amenințare la adresa securității sociale și, pe cale de consecință, a individului însuși ca actor social principal.

Evoluția instituției medierii și a mediatorului s-a circumscris inevitabil evoluției organizării politice a statului, sistemele totalitare instituind adevărate pseudo-instituții cu rol declarativ de mediere și mediator, dar care de fapt, acționau ca adevărate organisme de represiune.

Societățile democratice, unde autodeterminarea socială și populară reprezenta și reprezintă singura voință publică activă, au elaborat reglementări și au poziționat instituția medierii în centrul motorului dezvoltării sociale, rezultatele fiind notabile, în primul rând prin conduita creată la nivelul individului față de apariția și stingerea unui conflict sau a unei dispute.

Din punct de vedere lingvistic, terminologic, doctrina a polemizat între noțiunile de conflict și dispută, construindu-se două tabere cu poziții oarecum ireconciliabile: școala americană clasică, unde metodele ADR (Appropriate Dispute Resolution) au devenit un instrument foarte eficient și foarte folosit, instituționalizat pe scară largă și școala europeană, mai tânără și fără experiență, unde conceptul s-a conturat în jurul noțiunii de conflict.

Psihologii și sociologii americani au demonstrat prin studii te-meinice, științific elaborate, faptul că noțiunea de conflict utilizată de mai tânăra școală europeană creează prin chiar folosirea ei un anume tip de prizonierat la nivel mental, ideea de conflict exprimată verbal tranșând la nivelul subconștientului adevărate granițe între părți, sau între mediator și părți.

Față de complexitatea noțiunii de conflict, ideea de dispută pare mult mai delimitată ca proces psihosenzorial, mult mai bine conturată în dimensiunile sale fizice, faptice și mult mai facil de abordat.

Apărută recent din punct de vedere instituțional și legal, medierea în România reprezintă o încercare remarcabilă de a consolida maturitatea democratică a societății românești post comuniste, constând în principal în cedarea unor atribuție de autoritate publică, unor persoane pentru care legea nu instituie o procedură riguroasă, îndelungată și rigidă de calificare profesională personală.

Prin Legea nr. 192/2006, forul legislativ a pus bazele legale necesare organizării și exercitării unei noi ocupații profesionale, pentru care este deschis accesul tuturor calificărilor profesionale de nivel universitar, confirmate prin absolvirea cu diplomă de licență.

Originile medierii ca proces interuman relațional și prin excelență comunicativ sunt probabil ancestrale, dacă ținem cont de faptul că natura umană are în mod intrinsec o componentă puternic conflictuală, care este tocmai acea parte a ființei umane care o face prin excelență socială, dependentă de grup, de comunicare.

Societatea românească modernă, în plină transformare democratică, într-un permanent și dinamic proces de căutare a valorilor reale și pozitive pentru dezvoltarea durabilă, a înregistrat o recrudescență fără precedent în ceea ce privește numărul, complexitatea și gravitatea litigiilor și a conflictelor, fie că ne referim la conflictele dintre persoanele fizice, fie că ne referim la conflictele dintre persoanele juridice sau la cele mixte.

Pe acest fond, reglementarea medierii ca un sprijin activ și participativ pentru aparatul de justiție, a devenit imperios necesară, instituțiile special abilitate fiind realmente sufocate de numărul și complexitatea tot mai crescute ale litigiilor de orice fel.

Deși criticat foarte dur pentru numeroasele sale imperfecțiuni, acest act normativ s-a poziționat relativ ușor în cadrul juridic general, devenind în primul rând un scop pentru justiție și nu mijloc pentru justițiabili.

Reglementarea poate fi criticată în primul rând pentru incoerența fundamentării, pentru insuficienta ancorare în situația de fapt, dar și pentru gradul prea mare de relativitate juridică a procesului astfel organizat.

De altfel, modalitatea procedurală a medierii consacrată de legea română se rezumă la medierea facilitativă și nu instituționalizează și celelalte stiluri de mediere utilizate în lume: medierea evaluativă, medierea narativă, medierea transformativă etc.

În prezent, instituția medierii în România se află în etapa de cristalizare conceptuală și structurală încercând să-și definească cât mai precis statutul de instituție legală și să se delimiteze cât mai eficient de instituțiile și profesiile cu atribuții și competente similare.

Procesul este extrem de dificil dat fiind faptul că, atât din punct de vedere al fondului reglementării legale cât și în ceea ce privește demersul procedural medierea nu este foarte coerent integrată în mecanismul legal în care acționează.

Tocmai această doză destul de mare de relativitate oficială pare a știrbi până în prezent din importanța medierii ca alternativă legală de soluționare a conflictelor sau disputelor.

1.1.3. Medierea în dreptul comunitar

La 21 mai 2008 Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene au adoptat Directiva nr. 2008/52/CE privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială.¹

Această reglementare se înscrie în obiectivul Comunității privind menținerea și dezvoltarea unui spațiu de libertate, securitate și justiție, în cadrul căruia se asigură libera circulație a persoanelor. În acest scop, au fost adoptate măsuri în domeniul cooperării judiciare în materie civilă care sunt necesare bunei funcțio-

¹ Publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 136 din 24 mai 2008.